

avaluació educació primària

CURS 2012-2013

ENGANXEU L'ETIQUETA
IDENTIFICATIVA EN AQUEST ESPAI

competència lingüística:

llengua catalana

instruccions

- Aquesta prova té tres parts:

A la primera part, has d'escoltar un dictat i has de completar els espais en blanc.

A la segona part, has de llegir atentament dos textos i respondre a unes preguntes sobre el que has llegit.

Has de respondre a les preguntes marcant una X a sobre de la resposta que consideris correcta. En altres, has d'escriure la resposta.

Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Si t'equivoques, pots ratllar la resposta equivocada i marcar clarament la nova resposta.

A la tercera part, has d'escriure un text sobre el tema que se't demana.

- Quan acabis no t'oblidis de respondre a les preguntes que hi ha al final de la prova.
- Per fer la prova necessites un bolígraf.
- Tens una hora per fer la prova.

DICTAT

Ara escoltaràs un text tres vegades. La primera és per entendre'l bé, la segona és per completar els espais en blanc i la tercera, per repassar el que has escrit.

La Serena era periodista i, en realitat, no col·laborava per a cap mitjà de _____ en concret, sinó que _____ des de casa per a un diari i algunes revistes. Era el que es _____ com una periodista *freelance*, o sigui, una treballadora per compte propi. S' _____ especialitzat en temes científics, és a dir, que sempre escrivia sobre temes _____ amb la ciència: o bé feia _____, o bé articles, o bé feia entrevistes a científics i científiques d' _____ del món. _____ exemple, en podia escriure un sobre unes _____ que havien quedat _____ en una _____, o sobre l'escalfament de la Terra i l'efecte que té sobre les _____.

Gemma Lienas, *L'aventura del llac assassí*

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta.

L'ESCOLA, EL POBLE I LES MÀQUINES QUE TENEN NOMS

L'escola era **al capdamunt** del pont vell.

Un riu molt llarg i important, el Ter, **travessa** el meu poble. Un dia, el mestre **ens** dibuixà a la pissarra tot el curs del riu. Traçà amb el guix una línia blanca, com quan, **al cor de l'hivern**, el riu és gelat i quiet.

El riu té una forma de S, neix als Pirineus i mor al Mediterrani. Passa, entre altres poblacions, per Ripoll, per Girona i pel meu poble. Al llarg del **seu** camí hi ha un munt de fàbriques, com els "Filats Filets", on treballa la mare, que aprofiten la força del corrent d'aigua per fer anar les màquines.

Perquè l'aigua tingui més empenta, els homes han fet rescloses per aturar-la i bagants per a deixar-la passar quan la necessiten i amb la quantitat mesurada per a produir la força que volen.

Una temporada que la mare treballà al torn de la tarda, jo vaig haver de portar-li el sopar cada dia, dins d'un cabasset, perquè els obrers d'aquest torn entren després de dinar, a les dues, i pleguen a les onze, prop de mitjanit. La mare féu el canvi de torn per uns dies perquè es tractava d'un favor que li demanà una veïna, la Marieta Padevill, que tenia l'home malalt i l'havia de portar al metge.

La Marieta Padevill, per recompensar-la, li feia el sopar cada dia i me'l donava perquè l'hi portés. Doncs bé, aquells dies vaig veure per primera vegada les màquines.

Eren com uns gegants de ferro, plens de cargols, corretges, rodes i manetes. N'hi havia de totes menes: unes filaven, altres teixien; unes destriaven el cotó, altres en feien unes **tirallongues** que en diuen vetes, unes mullaven el fil, altres el polien... Totes tenien nom, segons la seva feina, com la família dels Ferrer. Es deien pentinadores les que pentinaven les floques de cotó, metxeres les que estiraven i torçaven les metxes de cotó, contínues les que filaven contínuament, teixidores les que teixien...

Totes plegades feien una fressa **eixordadora**, brunzien com motors d'avió.

En una altra ocasió, a l'escola, el mestre tornà a guixar la línia del riu, i cap al mig de la S, quan la lletra es torça, al segon racó, hi afegí tot de quadrets a cada banda. Cada quadret era una casa. Entre les cases passaven els carrers. Els quadrats grossos eren l'església, l'ajuntament, la fàbrica, i la casa i els jardins dels senyors Tutuspot, els amos de la fàbrica.

Emili Teixidor, *Didac, Berta i la màquina de lligar boira*

TEXT 1

1. El text comença dient: *L'escola era al capdamunt del pont vell.* 'Al capdamunt' vol dir... (en negreta en el text)

- a. a sota.
- b. a la dreta.
- c. a dalt de tot.
- d. a l'extrem més baix.

2. Un riu molt llarg i important travessa el meu poble. Quin altre verb significa el mateix que 'travessa' (en negreta en el text)?

- a. Mira.
- b. Creua.
- c. Mulla.
- d. Banyar.

3. El text diu: *Un dia, el mestre ens dibuixà a la pissarra tot el curs del riu.* El pronom subratllat 'ens' (en negreta en el text) fa referència a...

- a. l'aula.
- b. dibuixar.
- c. nosaltres.
- d. va dibuixar.

4. A la frase *Al cor de l'hivern, el riu és gelat*, què vol dir l'expressió 'al cor de l'hivern' (en negreta en el text)?

- a. A mig hivern.
- b. A finals d'hivern.
- c. A principis d'hivern.
- d. A principis de primavera.

5. Quina d'aquestes paraules NO serviria per explicar la forma que té el riu?

- a. Lineal.
- b. Forma de S.
- c. De ziga-zaga.
- d. Serpentejant.

TEXT 1

6. A la frase *Al llarg del seu camí hi ha un munt de fàbriques*, l'adjectiu subratllat 'seu' (en negreta en el text) fa referència...

- a. al poble.
- b. al camí.
- c. a l'hivern.
- d. al riu.

0-1

r

7. Les fàbriques estan situades al costat del riu perquè...

- a. així tenen aigua per beure.
- b. així aprofiten el corrent d'aigua.
- c. així poden netejar les màquines.
- d. la humitat permet treballar millor.

0-1

s

8. Què s'ha construït al poble per aturar l'aigua del riu?

- a. Torns.
- b. Tirallongues.
- c. Rodes.
- d. Rescloses.

0-1

t

9. La mare sempre havia fet el torn de tarda?

- a. No, el feia ara per fer un favor a la seva veïna.
- b. No, el feia ara perquè el pare estava malalt.
- c. Sí, li agradava més sopar a la fàbrica.
- d. Sí, sempre havia fet aquest torn.

0-1

u

10. Tria l'opció correcta per completar la frase:

El protagonista va veure per primera vegada les màquines _____
li portà el sopar a la mare.

- a. i
- b. tan
- c. però
- d. quan

0-1

v

TEXT 1

11. El text diu que *unes màquines feien **tirallongues***. Què significa 'tirallongues' (en negreta en el text)?

- a. Fils.
- b. Corretges.
- c. Cintes.
- d. Sorolls.

12. A la frase *feien una fressa **eixordadora***, l'adjectiu 'eixordadora' (en negreta en el text), a quin sentit fa referència?

- a. El gust.
- b. L'oïda.
- c. La vista.
- d. L'olfacte.

13. En el text, a més del nom dels amos de la fàbrica, de quin altre personatge surt el nom propi?

- a. Del mestre.
- b. De la mare.
- c. De la veïna.
- d. De l'alcalde.

14. Aquest text forma part...

- a. d'una biografia.
- b. d'una obra de teatre.
- c. d'un article periodístic.
- d. d'una novel·la.

15. Quina de les oracions següents està ben puntuada?

- a. Emili Teixidor, autor de *Dídac, Berta i la màquina de lligar boira*, va néixer a Roda de Ter.
- b. Emili Teixidor, autor de *Dídac, Berta i la màquina de lligar boira*, va néixer a, Roda de Ter.
- c. Emili Teixidor autor de *Dídac, Berta i la màquina de lligar boira*, va néixer a, Roda de Ter.
- d. Emili Teixidor autor de *Dídac, Berta i la màquina de lligar boira*, va néixer a Roda de Ter.

TEXT 2

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta.

EL MÚIXING

És tant un esport com una forma de transport. Consisteix a lliscar sobre la neu fent servir un trineu o uns esquís empesos per un o més gossos nòrdics.

Té el seu origen en una emergència que es produí el 1925 a la població de Nome, a Alaska, en què la gran majoria dels habitants patien diftèria i es

trobaven assetjats per forts temporals de neu que impediien transportar els medicaments a la població. Únicament es pogué arribar als afectats amb trineus de gossos recorrent una distància de 1.609 km. Per commemorar aquesta gesta hom organitzà una cursa, l'Iditarod, que feia el mateix recorregut però amb una finalitat esportiva i lúdica.

El terme prové de la paraula francesa *marche*, *mush* en anglès, utilitzada per ordenar al grup de gossos que iniciessin la marxa. Actualment, però, el terme *mush!* gairebé no s'utilitza. La persona que dirigeix l'equip de gossos i el trineu s'anomena 'múixer'.

Els gossos que formen un equip reben diferents rols a l'hora de córrer. Es poden distingir:

- Els gossos líder, que s'encarreguen de dirigir la resta de l'equip i marcar el pas. Normalment n'hi ha un parell a cada equip. Però també pot ser que n'hi hagi un de sol. Les qualitats d'un bon gos líder són: intel·ligència, iniciativa, sentit comú i habilitat per detectar si un camí està en males condicions.
- Els gossos de gir, que es troben immediatament darrere del líder. S'encarreguen de fer girar la resta de l'equip.
- Els gossos d'equip, que es troben darrere dels gossos de gir i la seva funció és afegir més força al grup.
- Els gossos roda, que són els que es troben més a prop del trineu. Han de ser gossos calmats i tranquils, que no s'han de sobresaltar amb el soroll i el moviment del trineu.

Es reconeixen oficialment com a gossos de múixing: el malamut, el husky siberià, el grenlandès i el samoiede.

TEXT 2

Múixing als Pirineus: el somni d'un home

D'una banda, van ser les lectures de Jack London sobre les muntanyes i els seus boscos. De l'altra, en Txao, un gos nòrdic que **de cop i volta** va aparèixer a la vida de Pep Parés. Ambdues coses van confluïr perquè aquest home comencés a gestar un somni: que els Pirineus acollissin una gran prova de múixing. Així va néixer Pirena el 1991. Anomenada "La ruta blanca dels Pirineus", consisteix en una travessia de 15 dies pels Pirineus passant per Aragó, Catalunya, Andorra i França. El mot 'Pirena' prové del nom de la deessa que apareix al poema èpic "L'Atlàntida" (1878) de Jacint Verdaguer, que, a banda d'un il·lustre poeta, fou un gran excursionista.

Text adaptat
(Fonts: Enciclopèdia Catalana, Viquipèdia, www.pirena.com)

1. Segons el text, a part dels trineus, quin altre mitjà pot ser arrossegat per gossos nòrdics?

- a. Motos.
- b. Esquí.
- c. Cotxes.
- d. Carros.

2. Els orígens del múixing van tenir lloc...

- a. fa 25 anys.
- b. en aquest segle.
- c. a finals del segle xx.
- d. a principis del segle xx.

3. Els habitants de Nome, a Alaska, es trobaven **assetjats** per forts temporals de neu. Quin adjectiu vol dir el mateix que 'assetjats' (en negreta en el text)?

- a. Bloquejats.
- b. Il·lusionats.
- c. Refredats.
- d. Espantats.

0-1

ab

0-1

ac

0-1

ad

TEXT 2

4. A continuació tens quatre frases. Només UNA és INCORRECTA. Marca-la.

- a. Els forts temporals de neu que assetjaven els habitants de Nome impedi-
fer arribar els medicaments a la població.
- b. Els habitants de Nome es trobaven assetjats per forts temporals de neu
que impedi-fer arribar els medicaments a la població.
- c. Els habitants de Nome es trobaven assetjats per forts temporals de neu.
Els habitants impedi-fer arribar els medicaments a la població.
- d. Els habitants de Nome es trobaven assetjats per forts temporals de neu.
Els forts temporals de neu impedi-fer arribar els medicaments a la població.

0-1

ae**5. Tria l'opció correcta per completar la frase:**

Per recordar el recorregut que els gossos _____ l'any
1925 s'organitza una cursa anomenada Iditarod.

- a. haguessin fet
- b. van fer
- c. farien
- d. faran

0-1

af**6. El crit *mush!* (en negreta en el text) utilitzat en anglès per ordenar als gossos que iniciïn la marxa, podria correspondre a la interjecció catalana...**

- a. arri!
- b. uix!
- c. ei!
- d. uf!

0-1

ag**7. El múixer és...**

- a. un gos.
- b. un trineu.
- c. un esport.
- d. una persona.

0-1

ah

TEXT 2

8. Els gossos líder, que s'encarreguen de dirigir la resta de l'equip i marcar el pas. Normalment n'hi ha un parell a cada equip.

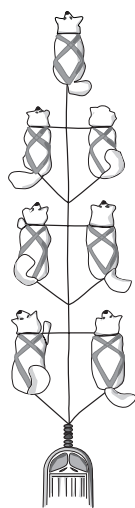
En la forma n'hi, el pronom n' es refereix a:

- a. equip.
- b. trineus.
- c. gossos líder.
- d. marcar el pas.

9. Que els gossos que formen un equip reben diferents rols significa que...

- a. l'únic gos important és el líder.
- b. els gossos reben diferents premis.
- c. cada tipus de gos s'encarrega d'una tasca.
- d. tots fan el mateix servei i tenen les mateixes qualitats.

10. A continuació tens un dibuix de la posició dels gossos amb unes frases al costat.

A.
S'encarreguen de fer girar la resta de l'equip.

B.
Són gossos calcats i tranquils, que no se sobresalten amb el soroll ni el moviment del trineu.

C.
S'encarreguen de dirigir la resta de l'equip.

D.
La seva funció és afegir més força a l'equip.

Segons el text, quin seria l'ordre correcte de les frases, ordenades de dalt a baix?

- a. A → C → B → D
- b. C → A → D → B
- c. C → D → B → A
- d. D → A → B → C

TEXT 2

11. Segons el text, quina és la raça de gos que NO es consideraria apta per al múixing?

- a. Malamut.
- b. Samoiede.
- c. Husky siberià.
- d. Pastor alemany.

0-1

al

12. En l'últim paràgraf del text apareix l'expressió *de cop i volta*. Què vol dir 'de cop i volta' (en negreta en el text)?

- a. De dalt a baix.
- b. De manera autèntica.
- c. De manera imprevista.
- d. Contra la seva voluntat.

0-1

am

13. La Pirena va néixer el 1991 i és...

- a. un nom de gos.
- b. una muntanya.
- c. una gran prova de múixing.
- d. un llibre de Jack London.

0-1

an

14. Quan en Pep Parés va idear la ruta blanca dels Pirineus li va posar el nom de Pirena perquè era el nom...

- a. de la deessa d'un poema.
- b. d'un il·lustre poeta.
- c. d'un excursionista.
- d. del seu gos nòrdic.

0-1

ao

15. Quina importància tenen els llibres en la vida d'en Pep Parés?

- a. L'ajuden a passar l'estona.
- b. El distreuen quan fa molt fred.
- c. No gaire perquè no té temps de llegir.
- d. Li donen idees que pot aplicar a la vida.

0-1

ap

REDACCIÓ

Escriu un mínim de 10 línies. Quan acabis, llegeix-ho de nou i corregeix el que calgui. Pots demanar un full per fer un esborrany o un esquema.

Acabes de llegir un text sobre el múixing. Tria un esport que t'agradi i explica en què consisteix, quines són les normes bàsiques, quin és l'equipament necessari, on es practica habitualment i tot allò que en vulguis destacar.

L'ESPORT QUE M'AGRADA

0-1-2

CA

0-1-2

L

0-1-2

O

0-1-2

M

0-1-2

AF

1-2-3-4

aq

1-2-3-4

ar

ALTRES PREGUNTES

• Com valores la dificultat d'aquesta prova?

Molt fàcil Fàcil Difícil Molt difícil
1 2 3 4

• T'agrada fer activitats de llengua catalana?

Gens Poc Bastant Molt
1 2 3 4

Moltes gràcies per la teva col·laboració.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu